

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลสถานะความรู้เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์นโยบายและมาตรการของการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในบริเวณกลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเป็นโครงการวิจัยร่วมในเรื่อง "Human and Social Environment along Sino-Thai Railway or Highway Line" ซึ่งเป็นโครงการวิจัยร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพ และ Yunnan Academy of Social Science มณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการประมวลสถานะความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจจากเอกสารที่ได้ในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีคำถามการวิจัยว่า สถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมของการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงเป็นอย่างไร

ดังได้กล่าวแล้วว่างานวิจัยนี้เป็นการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อพัฒนาไปสู่โครงการวิจัยร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพ และ Yunnan Academy of Social Science ดังนั้นจึงคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในการได้ทราบถึงสถานภาพของแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ของกลุ่มแม่น้ำโขงโดยเฉพาะบริเวณตอนเหนือของประเทศไทยและตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งได้ข้อมูลเบื้องต้นทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาความร่วมมือในบริเวณกลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นโครงการวิจัยของทั้ง 2 สถาบัน นอกจากนี้ยังเป็นความพยายามให้ข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลสถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูล รายงานการวิจัยและรายงานการประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ สามารถสรุปและอภิปรายผลสถานะองค์ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจได้ดังนี้

- สถานะองค์ความรู้เชิงบวกต่อประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง
1. ข้อมูลส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่าการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศจะเป็นการเปิดแนวป้องกันตามชายแดนของแต่ละประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศในกลุ่ม ตลอดจนช่วยกระชับความสัมพันธ์ที่มีแต่ดั้งเดิมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
 2. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวชี้ให้เห็นว่าหากโครงการเกิดขึ้นจะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศชาติและประชากรในท้องถิ่น
 3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจแสดงให้เห็นถึงการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ และอาจทำให้เศรษฐกิจของภูมิภาคนี้พัฒนาไปได้อีกมาก ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเรื้อรังของภูมิภาคส่วนนี้ อันได้แก่ ปัญหาโสเภณี ยาเสพติด ฯลฯ
 4. ข้อมูลด้านการค้าชี้ให้เห็นว่าความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของภูมิภาคอินโดจีน และเป็นประตูการค้าการลงทุนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- สถานะองค์ความรู้เชิงบวกต่อประเทศไทย
1. ข้อมูลทางเศรษฐกิจแสดงให้เห็นถึงความเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจของประเทศไทย อันเนื่องมาจากที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมและเพิ่มรายได้ของประชากรในท้องถิ่น
 2. ข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน เสนอให้ประเทศไทยขยายตลาดการค้าและการลงทุนรวมทั้งเป็นแหล่งวัตถุดิบและแหล่งพลังงานสำรองเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเป็นฐานการผลิตแหล่งใหม่ของนักลงทุนไทย
 3. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวชี้ให้เห็นว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศจะได้รับการพัฒนาสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวนานาชาติในแถบอินโดจีนและจีนตอนใต้

- **สถานะองค์ความรู้เชิงลบต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง**
 1. ข้อมูลด้านผลกระทบได้ชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องมีการใช้วัตถุดิบต่างๆมากมาย
 2. ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรมได้ชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจเจริญที่รุดหน้าไปมากแล้ว ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมอาจจะเลือนหายไปในที่สุด
 3. ข้อมูลด้านสังคมแสดงให้เห็นว่า ในระยะสั้นการทำลายแนวป้องกันตามธรรมชาติอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน การย้ายถิ่น ปัญหายาเสพติด และโสเภณี ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังถ้าไม่มีการวางแผนควบคุมให้ดี
 4. ข้อมูลด้านการเมืองชี้ให้เห็นว่าอาจมีปัญหากการกระทบทั้งระหว่างประเทศเพื่อนบ้านจากการทำลายแนวป้องกันตามธรรมชาติ และสายสัมพันธ์ทางการค้า การติดต่อที่มีมากขึ้น ในขณะที่ความแตกต่างทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจจะหว่างประเทศยังมีสูงอยู่ ย่อมทำให้เกิดการกระทบกระทั้งกันหากไม่มีการประสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอย่างดีแล้ว นอกจากนี้การรวมกลุ่มยังทำให้สิ่งแวดล้อมทางน้ำ (แม่น้ำโขง) เสื่อมโทรม ซึ่งจะทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างประเทศได้
- **สถานะองค์ความรู้เชิงลบต่อประเทศไทย**
 1. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยอาจเสียเปรียบทางด้านต้นทุนแรงงาน และต้นทุนวัตถุดิบ นอกจากจะมีผลกระทบต่อสินค้าเกษตรแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากลาวและพม่า เข้าสู่ไทย เนื่องจากไทยมีค่าแรงงานที่สูงกว่าก็จะส่งผลกระทบต่อภาวะการจ้างงานของแรงงานไทยได้
 2. ข้อมูลด้านกลไกความมั่นคงแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยไทยจะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านการรักษาความมั่นคงทางชายแดนภาคเหนือ
 3. ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้ชี้ให้เห็นถึง ปัญหากการท่องเที่ยวไทย เนื่องจากไทยเปิดประเทศให้เที่ยวมานานแล้ว อาจจะมีผลทำให้ประเทศไทยกลายเป็นเพียงจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวก่อนจะไป จีน ลาว พม่า รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในทางธุรกิจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจการนำเที่ยว มัคคุเทศก์ บริการรถเช่า ฯลฯ จะส่งผลให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง คือ โรงแรม เกสต์เฮาส์ รีสอร์ท ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านขายของที่ระลึก รวมทั้งธุรกิจกรรมการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกผัก ผลไม้ ดอกไม้ และเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ การท่องเที่ยวจะมีผลทำให้รายได้และการจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากมายอย่างแน่นอน

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาความร่วมมือบริเวณสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพและ Yunnan Academy Of Social Sciences

จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูล รายงานการวิจัยและรายงานการประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยพายัพและ Yunnan Academy Of Social Sciences อย่างเป็นรูปธรรมโดยอยู่ในการกำกับดูแลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ
2. มีหัวข้อ/ประเด็นการวิจัยที่อยู่ในวิสัยที่มหาวิทยาลัยควรจะทำเนิการต่อเนื่องดังนี้
 - โครงการศึกษาวางกลยุทธ์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตรในระยะยาว
 - โครงการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย พม่า และจีนตอนใต้
 - โครงการศึกษาวิจัยการพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศลาว
 - โครงการจัดทำแผนงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างไทย-จีน
 - โครงการศึกษาวิจัยศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายในการเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
 - โครงการศึกษาวิจัยปัญหาการค้าชายแดนในจังหวัดเชียงราย, เชียงใหม่ และน่าน
 - โครงการศึกษาวิจัยผลกระทบของโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจต่อระบบเศรษฐกิจ การเงิน และการธนาคารในจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย
 - โครงการวิจัยผลกระทบของการสร้างทางตามโครงการก่อสร้างทางหลวงไทย-พม่า-ลาว-จีน
 - โครงการวิจัยร่วมไทย-ยูเนี่ยนในการจัดการทรัพยากรในลุ่มแม่น้ำโขง
 - โครงการศึกษาวิจัยผลกระทบจากสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจที่มีต่อธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเชียงราย และเชียงใหม่